

Osnove rada sa tekstom

Osnova svakog HTML dokumenta jeste tekst. Ipak, unutar HTML dokumenta može imati različite uloge, baš kao i unutar bilo kojeg drugog tekstualnog dokumenta gde se mogu razlikovati različite tekstualne sekcije. Tako se pod pojmom teksta mogu podvesti naslovi, paragrafi, prelasci u novi red, prazna mesta, vertikalne linije, kao i razni drugi oblici teksta koji posebnim formatiranjem dobijaju specijalno značenje. Modul koji je pred vama obradiće sve relevantne elemente koji omogućavaju dodavanje teksta HTML dokumentima.

NASLOVI (headings)

Svaki dokument počinje naslovom. Različiti delovi dokumenta mogu biti identifikovani podnaslovima različitog nivoa. HTML jezik poznaje 6 nivoa naslova, koji se kreiraju korišćenjem sledećih HTML elemenata:

- `<h1>`
- `<h2>`
- `<h3>`
- `<h4>`
- `<h5>`
- `<h6>`

Primer različitih HTML naslova:

- `<h1>Lorem ipsum dolor sit amet </h1>`
- `<h2>Lorem ipsum dolor sit amet </h2>`
- `<h3>Lorem ipsum dolor sit amet </h3>`
- `<h4>Lorem ipsum dolor sit amet </h4>`
- `<h5>Lorem ipsum dolor sit amet </h5>`
- `<h6>Lorem ipsum dolor sit amet </h6>`

Prikazani kod u browseru proizvešće rezultat kao na slici:

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet

Naslovi se u HTML dokumentu navode po hijerarhiji naslova. Tako se h1 koristi za glavne naslove, h2 za podnaslove i tako dalje. Ovu hijerarhiju potrebno je poštovati, tako da nije ispravno koristiti, na primer h4 naslov odmah nakon h1 naslova.

Hijerarhija naslova zasebno se primenjuje na različitim regionima HTML dokumenta, naravno, ukoliko je HTML dokument sačinjen iz više regiona. Tako je moguće imati više `<h1>` naslova unutar jednog dokumenta koji bi se odnosili na različite sekcije dokumenta. O različitim sekcijama HTML dokumenta biće reči u jednoj od narednih lekcija.

PARAGRAFI (paragraphs)

U HTML dokumentima, paragrafi se kreiraju postavljanjem teksta između otvarajućeg `<p>` i zatvarajućeg `</p>`

HTML elementi za formatiranje teksta

HTML jezik poznaje specijalne elemente za definisanje teksta korišćenjem različitih formatiranja. Ti specijalni elementi prikazani su sledećom tabelom

Element	Opis	Primer	Efekat
<code></code>	bold tekst	<code>Lorem ipsum</code>	Lorem ipsum
<code></code>	posebno važan tekst	<code>Lorem ipsum</code>	Lorem ipsum
<code><i></code>	italic tekst	<code><i>Lorem ipsum</i></code>	<i>Lorem ipsum</i>
<code></code>	istaknut tekst	<code>Lorem ipsum</code>	<i>Lorem ipsum</i>
<code><mark></code>	markiran tekst	<code><mark>Lorem ipsum</mark></code>	Lorem ipsum
<code><small></code>	sitan tekst	<code><p>Normal <small>Small</small></p></code>	Normal Small
<code></code>	obrisan tekst	<code>Lorem ipsum</code>	Lorem ipsum
<code><ins></code>	umetnut tekst	<code><ins>Lorem ipsum</ins></code>	<u>Lorem ipsum</u>
<code><sub></code>	subscript	<code><p>This is _{subscripted} text.</p></code>	This is subscripted text.
<code><sup></code>	superscript	<code><p>This is ^{superscripted} text.</p></code>	This is superscripted text.

Novi red

Prilikom korišćenja paragraf elementa, automatski se prelazi u novi red iznad i ispod teksta paragrafa. Ipak, ukoliko je potrebno samostalno uticati na to, gde će doći do preloma reda teksta, moguće se koristiti tag `
`.

Element `
` nema svoj sadržaj i jedan je od elemenata koji se kreiraju korišćenjem samozatvarajućeg taga, s obzirom na to da ne poseduje zatvarajući tag. Primer njegove upotrebe je sledeći:

```
<p>Ovaj tekst <br>prelazi u novi red </p>
```

Efekat je:

Ovaj tekst

prelazi u novi red

Hr

`<hr>` je element koji omogućava tematski prelom teksta. Ipak, ovaj element dobio je naziv po pojmu horizontal rule, što je linija koju je moguće koristiti kako bi se razdvojile dve sekcije teksta. Većina browsera upravo tako i renderuje ovaj element, koji, pored svog vizuelnog efekta, poseduje i semantičko značenje, koje omogućava tematsko razdvajanje teksta.

Baš kao i `
` element, `<hr>` ne poseduje sadržaj i kreira se korišćenjem samozatvarajućeg taga.

Primer upotrebe `<hr>` elementa

```
<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do  
eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim  
ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut  
aliquip  
ex ea commodo consequat.</p>  
<hr>  
<p>Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse  
cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat  
cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim  
id est laborum.</p>
```

Primer proizvodi efekat kao na slici:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor
incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud
exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat
nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui
officia deserunt mollit anim id est laborum.

Razmaci i redovi u tekstu

Browser ne uzima u obzir višestruke razmake, kao i prelaske u novi red unutar HTML koda. Višestruki razmaci se uvek tretiraju kao jedan razmak, dok se prelasci u novi red ignorišu. Ukoliko je potrebno preći u novi red, koristi se element `
`, kao što je prikazano nešto ranije u ovoj lekciji.

Ukoliko se nekada javi potreba za očuvanjem višestrukih razmaka, kao i prelazaka u novi red bez upotrebe elementa **br**, moguće je koristiti element `<pre>`. Kompletan sadržaj unutar `<pre>` elementa zadržava sve razmake i prelaske u novi red. Njegova upotreba ilustrovana je primerom:

```
<pre>
```

```
<p>Ukoliko se nekada javi potreba za očuvanjem višestrukih razmaka,
```

```
kao i prelazaka u novi red          bez upotrebe elementa br</p>
```

```
</pre>
```

Rezultat je:

Ukoliko se nekada javi potreba za očuvanjem višestrukih razmaka,

kao i prelazaka u novi red bez upotrebe elementa br

Specijalni znaci

Određeni karakteri u HTML jeziku poseduju specijalno značenje. Idealni predstavnici su svakako karakteri veće i manje (`<>`), pomoću kojih se grade HTML tagovi. Već više puta je prikazano da HTML tagovi unutar dokumenta služe kao uputstvo za izgradnju stranice upućeno browseru. Jednostavno, u procesu parsiranja browser izostavlja tagove i na stranici prikazuje samo sadržaj HTML elemenata. Na primer, takva situacija postoji u sledećem primeru:

```
<p>  
This is tag used for heading1: <h1>  
</p>
```

Rezultat je:

This is tag used for heading1:

Sadržaj paragrafa ne sadrži specijalne znake, zato što ih browser interpretira na specijalan način.

Kao što se sa slike može videti, tag `<hr>` koji je napisan unutar sadržaja paragrafa izgubio se s obzirom na to da ga je browser interpretirao na specifičan način. Sada se postavlja pitanje *šta ukoliko želimo da unutar HTML dokumenta ispišemo neki HTML tag u njegovom izvornom, tekstualnom obliku.*

Odgovor na ovo pitanje leži u upotrebi zamenskih karaktera. Zamenski karakteri ili HTML entiteti, kako se drugačije nazivaju, korisni su u nekoliko različitih situacija. Tako se HTML entiteti mogu koristiti da reše problem rezervisanih karaktera. HTML entiteti takođe se mogu koristiti i zapisanje nekih specijalnih simbola za koje ne postoji taster na tastaturi. Neki od najkorišćenijih HTML entiteta:

- ` ` - blanko, non breaking space
- `<` - `<`
- `>` - `>`
- `&` - `&`
- `©` - `©`

Sada se prethodni primer može realizovati korišćenjem zamenskih karaktera na sledeći način:

```
<p>This is tag used for heading: &lt;h1&gt; </p>
```

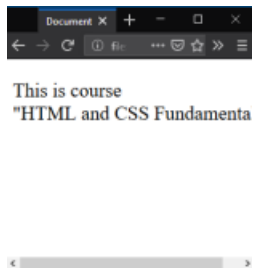
Ovoga puta efekat će biti kao na slici:

This is tag used for heading1: `<h1>`

Ako napišemo nešto ovako:

```
<p>This is course "HTML&nbsp;and&nbsp;CSS&nbsp;Fundamentals"</p>
```

U prikazanom kodu između svake reči naziva HTML and Fundamentals postavljen je *non breaking space* HTML entitet i na taj način naglašeno je da se prelamanje teksta na tom mestu ne sme sprovoditi. Tako će efekat prikazanog koda biti kao na slici:

HTML komentari

Na kraju ove lekcije biće reči i o jednoj specifičnoj vrsti teksta koja se može naći unutar HTML dokumenata. Reč je o komentarima.

Komentari su pojam koji postoji u gotovo svim kompjuterskim jezicima. Oni omogućavaju autoru dokumenta definisanje određenih beleški unutar samog HTML dokumenta, koje pritom neće biti vidljive na samoj stranici nakon njenog parsiranja.

HTML komentari se formiraju korišćenjem oznaka koje su nalik na otvarajuće i zatvarajuće tagove. Početak HTML komentara označava se oznakom `<!--`, dok se završetak komentara obeležava oznakom `-->`.

Primer komentara unutar HTML dokumenta:

```
<!-- This is HTML comment. -->
```